

KO HONNO JUULIRTEE

TIPPUDE E UDDITANDE MARJI'AAJO

MAAKETEEDO

SERIIFU MUHAMMDU SA'IIDU HAKIIMU

سر شناسه: حکیم، محمد سعید، Mohammad Saeed - م ۱۹۳۵
عنوان قراردادی: تعلیم الصلاة / فلانی / عنوان: KO HONNO JUULIRTEE
تکرار نام پدید آور: محمد سعید حکیم / ترجمه: محمد باری
قم، دارالحلال، ۱۴۳۶ هـ ق = ۱۳۹۴ هـ ش = ۲۰۱۵ م
۴۸ ص . چاپ اول، مصور، وضعیت فهرست نویسی: فیبا
شابک: ۰-۲۸-۶۰۰-۶۹۹۲-۹۷۸ ISBN: 978-600-6992-28-0
یادداشت: زبان: فولانی.
موضوع: ۱- نماز، به زبان ساده. ۲- نماز، راهنمائی آموزشی
رده بندي کنگره: ۷ ت ۲ ط ۱۸۶ BP
رده بندي ديوسي: ۲۹۷/۳۵۳
شماره کتابشناسی: ۳۷۸۲۴۲۶

Haggheiji fii deftere nden fow ko wallifiido on jeyi Hitaande muulaande nden: 2015 e 1436 fergu

INNDE DEFTERE NDEN: KO HONNO JUULIRTEE
Al-Hakeem , Mohammad Saeed
muulirde: Neinawa
nuulaad: 1000
saakitudo: Dar Al-Helal
ISBN :978-600-6992-28-0

En fuddoorii innde Alla jooma yurmeende huubunde e
hertiinde

Hunorde nden

En yetti Alla tagudo winndere nden, en juulii e
nelaado makko timmoode annabaabe ßen e ßeynguure
maßbe laabunde laßbinaa nde nden, yo kuddi Alla wonu
e aybe maßbe ßen fow adii ße maßbe e sakkitii ße maßbe
haa ñannde darngal.

Ko adii kon fow..

Pellet julde nden hino tawaa e tugale de lislaamu on
mahaa e hoore mu'un, hay e den waawi wi'ude ko kayre
woni tugalal aranal ßurungal e moyyude ßaawo liimaanu
ngun, ka kayre woni lasli Diiina lislaamu kan e tugalal
makko adetee ngal fewteede ngal, ko fii mayre kadi
nelaado Alla on (s a w) sakkitii wasiyaade, ko dun kadi
annabaabe ßen wasiyii, ko fii mayre kadi goddo adoytee
laandeede fii mu'un, tippude e ko fillayeeji fillaa ßi e
nelaado Alla on (s a w) e ßeynguure suudu maßbe ndun
(a s), hino e nder fillayeeji goo wonnde: Kala accitudo
julde nden e hoore tewaare haray diina lislaamu kan hino
danndii e makko, e wonnde kadi hay e huunde alaa
hakkunde liimaanu ngun e keefeeru ngun si wonaa
accugol julde nden, ko kayre kadi woni jokkondiral
hakkunde jiyaado on e jooma mu'un, ko kayre kadi
anndintinta mo jooma makko.

Wađugol hitte e mayre, yettana nde Ahadi, fewta Alla hula mo e nder mayre hino haani, duumoo e tottugol nde, timmina rukuu'uuji din e sujjande den e golleeji mayre on fow, baawo pellet ko si tawii nde jaħaama si dewe luttude den jaħee, si tawii nde jaħaaka dewal hay e gootal jaħataake.

NDADDUDI NDIN

LASLIIJI DIINA KAN

musiddo juldo tedduđo:

ko adii a janngude ko honno juulirtee e ko hondun woni Ňaawooje julde, hino haani ka anndaa fii lasliji diina maa kan, kon ko tawata wonante finnde sellunde e nder ngurndan maa dan, din non ko dii piiji jowi wonufi e arude do:

LASLIIJI DIINA KAN

1.Tawhiidi on

2.Nundal Allan gal

3.Annabaaku ngun

4.Almamaaku ngun

5.Immutal ngal

Hino fillaa e Imaamu Saadighu (a s) wonnde hibe maaki: (pellet tefoore amen nden hewtataa welsindiido fii julde nden).⁽¹⁾

En waawataa non yewtude fii 6ure ko julde nde mari, o woni tun en fillotoo doo kadi hadiise fillaado e Imaamu Baaghuru (a s) nokku ka 6e maami: (Nelaado

(1).Hurul Aamilii ka nder deftere makko wasaa' ilu Sii'a 4 hello 25.

Alla on (s a w) maakii: si tawno hara caangol hino ka dammbugal goddo e mo'on, o loototo ñannde bee e maggol laabi jowi, taw si tuundi heddotono e makko? On tuma mi wi'i: Heddotaako, ɓe maaki: Awa pellet julde nden kadi hino wa'i wa caangol wonungol e ilude, tuma kala o juuli julde o yaafante junuubaaki di'o wadi hakkunde julde den didi).

Hino fillaa kadi e Imaamu Saadighi (a s) ɓe maaki: (Julde farilla wootere hino ɓuri hajjuuji noogay moyyude), Hajju gooto kadi non hino moyy'i ɓuri suudu tew kanje de o itti sadaka haa de lanni).

1.TAWHIIDI ON

Ko woni dun ko ghirritagol woodeede Alla tagudo ndee tagoore, e wonnde Alla seniido on maraa kafidaado ka tawugol ko'o tagudo, ko kanko kadi woni joomiraado reweteedo on, e wonnde ko'o bajjo mo maraa feccere.

Hino jeyaa non e seedeeji woodegol Alla ngol woodeede oo aduna njano do, wano kammuaji din e leydi ndin e tagooreeji hawnii di wonu di e nder makko, hakkille hino seeditii wonnde ko bee tawa hidhi mari tagudo faamudo ñeeñudo e tagu mu'un, fewjoowo mawdo mo tawata hay e gooto e tagu mu'un ngun toddotaako dun, kafidaado kadi poodondirtaa e makko ka fewjugol makko.

Alla seniido on daali: (Pellet aayeeje hino woodani joomirafe nenndi hakkille 6en e nder tagugol kammuaji din e leydi ndin, luutindira jemma e ñalorma). Aali Imraana aaya: 190

Alla seniido on daali kadi: (si tawno reweteedo goo mo wonaa Alla hino e nder majji kannji didi di bonayno). Lambiyaa'I aaya: 22

2.NUNDAL NGAL

Ko woni dun kadi ko labbingol Alla e tooñe e kala piiji bondi, baawo pellet golle bonde ko duytaare e baasal, baawo Alla seniido on hino daali: (Pellet Alla seniido on ko yonndiniido yetteteedo). Hajji aaya: 64, ko fii dun wadi Alla seniido on tooñataa e nder ñaawoore makko nden, o fawataa kadi jiyaabe makko ñen huunde nde ɓe townataa, o lettataa ɓe kadi ɓuri emmbere ko ɓe hanndi kon, himo waawi non lettude yedduɓe ñen, Alla seniido on daali: (Pellet Alla seniido on tooñataa yimɓe ñen hay e gooto, kono ko yimɓe ñen woni e tooñude hoore mu'un). Yuunusa aaya: 44

3.ANNABAAKU NGUN

Ko woni dun ko golle e nelal ngal Alla seniido on subutoo hakkunde jiyaabe makko moyyuɓe timmuɓe ka neddankaaku mu'un jiyaado o nela mo e yimɓe ñen fii yottingol nelal jooma maɓbe ngal, fewna ɓe e nafaaji maɓbe aduna e laakhira woni e mu'un, hewtina neddanke e timmal ngal o haani hewtude e mu'un ngal.

Gila aduna on non dawi, Alla seniido on nelii annabaabe guluuji buy fii wadugol ñen golle himmude, ko woni sakkitoode maɓbe ko annabijjo meeden on Muhammadu (s a w).

Hino waddii non yo tawu wonoowo annabaajo on hino labbinaa e piiji duytiidi ñin fow e ayyibeeji ñin fow, ko reenaado e faljugol e yejjitugol e wadugol junuubi, fii

yo'o waawu yottingol nelal Alla seniido on ka nder leydi e yo'o wonu misal ɓurungal toowude ngal yimbe ɓen ñentinta.

4. ALMAMAAKU NGUN

Ko laamu huudungu ngu Alla seniido on subantoo dñun jiyaado immorde e jiyaabe makko mayyube, timmube e neddankaaku mu'un fii yo ɓe lonto annabijo on (s a w) ka ardagol mofte den kippa fii majje, kippa fii fiyakuuji majje on, janna ɓe ñaawooje diina kan e ko nafata de mala de.

Haray awa ko woni alamaaku ngun raghaamu tawaydo tabitantaa hay e gooto si wonaa hara on tigi ko toddaado immorde e annabijo on (s a w) maa imaamujo adiido mo on, mofte den maraa hagghee subanagol hoore mu'un mo ɓe faalaa woo ko almoof mofte den, Alla seniido on hino daali: (haananaa gomdindo, duhiido e suddiido, si Alla e nelaado makko on ñaawii fii fiyaake nde ɓe subantoo hoore maabbe, kala non yeddudo Alla e nelaado makko on, haray pellet on tigi majjii majjere feeñunde.

Hino waddii e Imaamujo on yo tawu –himo wa'i a annabijo on-ko'o labbinaado e duytaareejji e ayyibeebeeji din fow, reenaado e saahagol e yejjitugol e faljugol e wadugol junuubi.

Imaamuube ɓen non ɓaawo nelaado Alla on (s a w) ko ɓe sappo e dido, ko ɓen woni ɓee wonube e arude doo:

1. Seyyidunaa Aliyya gedal Abii Taalibe (a s).

- 2.Seyyidunaa Alhasana Al Mujtabaa (a s).
- 3.seyyidunaa Alhusaynu gedal seyyidunaa Aliyya (a s).
- 4.Imaamu Ali gedal seyyidunaa Alhusaynu (a s).
- 5.Imaamu Muhammadu gedal Imaamu Baaghiru (a s).
- 6.Imaamu Jaafaru gedal Muhammadu Saadighu (a s).
- 7.Imaamu Muusaa gedal Jaafaru Kaazimu (a s).
- 8.Imaamu Ali gedal Imaamu Muusa Ridaa (a s).
- 9.Imaamu Muhammadu gedal Ali gedal Jaawwaadu (a s).
- 10.Imaamu Ali gedal Imaamu Haadii (a s).
- 11.Imaamu Hasana gedal Ali Askari Askarii
- 12.Imaamu Muhammadu gedal Imaamu Hasana Askarii, Almaami Maadiyyu (yo Alla yaccin feeñugol makko ngol).

Kanko non himo wirnii yimþe þen yi'ataa mo, himo saatii feeñoyde ka waghtannde Aduna, o hebbina leydi ndin nundal wano ndi hebbiniraroo tooñe, ko'e hitaande 256 fergu o dañaa, hawnaaki non ka neddanke wuura dii duuþi doo fow si tawii Alla seniido on muuraynii mo ðun, wano annabi Nuuhu, Annabi Isaa gedal neene Maryama (a s) on mo Alla seniido on yentini ka kammu, maa wano Khiduru wuurini non, ðun ko daalol Alla: (Ko kanko woni sincudo kammuji ðin e leydi ndin, si tawii o ñaawii fiyaake, o wi'ay tun yo'o wonu, o wona). Bagharati aaya: 117.

5. IMMUTAL NGAL

Ko woni fun ko immintingol galli din-ñaawo nde Alla seniido on neeminirnoo di neema woodeede-immintina di kannji e wonkiji majji on fii hasboore nden, moyyudo yobee njoddi golle mu'un moyye den, bondo kadi yobee njoddi golle mu'un bonde den, tooñaado yottanee e tooñudo, dun non wonaa huunde sattannde Alla, ko kanko woni daaludo:

(On tuma o piyani men misal, o yejjiti tagegol mo ngol, o wi'i: Ko hommbo wurnitata yi'a tawa de wuđiino. Maaku yo nelaado: Ko on tagunoodo de ka aranun wurnitata de, kanko himo anndi fii tagugol ngol fow). Yaasin aaya: 78-79.

CALDI DIINA KAN

Ko woni din non ko ñaawooje sari'a lislaamu den fow, e nder banjeeji ngurndan neddanke din fow, hino waddi juldo kala anndugol ñaawooje sari'a hertiide mo den, ko buri himmude e den ñaawooje baawo finnde diina nden, ko dii caldi sappo wonu di e arude doo:

- 1.Julde nden
- 2.Korka kan
- 3.Jihaadi ndin
- 4.Khumusu on
- 5.Jakka on
- 6.Hajju on
- 7.Yamirgol ko moyyi
- 8.Hadugol ko boni
- 9.Iwtirgol baawo annabijjo on e beynguure mabbe nden.
- 10.Danngagol e aybe mabbe ben.

JULDE NDEN

A faamiino maako seriifu Hakiimu on ka hunorde deftere fii nafaaji wonu di e julde nden e bure majji, jooni non hida haani anndude ko honno juulirtee e sartiji julde nden.

Sartiji julde nden e ndaddudiji mayre on:

1.Ko laabugol e tayre: Pellet non ko buri himmude e sartiji julde nden ko laabugol e tayre nden (ko men faandii e tayre ko: sofe hebaydo neddanke tuma o yahi hurgo tosoko maa njano maa hara ko janaaba maa ko wonaa).

Ko gooto e dii piiji tati wonudi e arude doo labbinta goddo e tayre:

- 1.Ko salligii on
- 2.Lonngal ngal
- 3.Taamaamuyee on

SALLIGII ON

Ko honno salligortee e piiji waċċii dī e salligii on:

Annuyee on

Ko faandaa e dūn ko yo'a faandor salligagol ngol bāttagol Alla seniido on fewndo lootataa yeeso maa ngon e juude maa den, maskaa hoore nden e koyde den.

Ko adii non a fuḍḍaade lootugol yeeso ngol, hino yidaa yo'a soodu juude maa den taho wi'aa (Bislmilaaḥi wa billaahi, Allamma Allii mina tawwaabiina waj'almii minal mutatahhiriina) (mi fuḍḍorii innde Alla, yaa an Alla wadan jeyaado e tuuboofe ruttoo ғen, wadaa mi jeyaado e laħħintitoofe ғen).

Wano tawiri kadi hino yidaa yo on tigi wuybō sorkinoo laabi tati.

Lootugol yeeso ngon

On tuma fuḍḍoro daa lootugol yeeso maa ngon ndiyan laabu dan gila ka tiinde maada ka sukundundu ndun itti fuḍḍugol don naħbi haa ka wokkude ka junndi, ka yannji kadi lootaa emmbere ko honndu mawndu ndun e honndu tummbooru ndun hewtata kon, ko mi faalaa wi'ude e dūn ko si tawii a fontii newre maa nden no nde yaajiri non a waċċii nde ka tow tiinde maa hara honndu mawndu ndun hino hikkori senngo, honndu hakkundeeru ndun hino hikkori senngo, on tuma poodaa dī haa ka wokkude,

kala ko woni hakkunde
majji kannji didi ko
waddii dun looteede, kala
non ko beyditii e ndee doo
emmbere ka yannji yeoso
maada nano e ñaamo
lootugol dun waddaaki.

Lootugol juude den

On tuma lootaa juude maa
den gila ka soðbundu junngo
(ko dun woni ka y'i'al belenru
junngo ngon e densere makko
nden fotti don- haa hewti ka
hoore kolli, hara ko junngo
ñamoo ngon fuddor daa
lootude gila ka soðbundu
junngo dow jipporaa haa ka
hoore kolli, asku mu'un non
sellataa, ko woni dun ko
fuddorgol lootugol ngol ka
hoore kolli lannitora ka
soðbundu junngo, fii yo on tigi
hoolo wonnde lootii soðbundu
junngo ngun o lootay seeda e
densere junngo ngon.

On tuma lootaa junngo nano

ngon gila ka soōbundu junngo ka dow haa ka hoore kolli, wano wadirno daa ka junngo ñaamo non.

Maskugol hoore nden

Baawo dun maskaa gila ka duure haa ka sukundu ndun hatti don, ka yannji kadi ko emmbere ko fewtondiri e yeeso ngon kon.

Toōbere

1. Maskugol seeso hoore nden fow waddaaki, ko woni tun si on tigi maskii seeda e mayre yonay, hay si tawii ko seedanii o maski, emmbere tuggannde honndu wooturu.

2. Hino waddii yo tawu ko nder newre ñamere nden o maskiri.

3. Hino waddii kadi yo tawu maskugol ngol ko batte ndiyan salligii heddi dan ka junngo makko dan, sellataa ka on tigi yettita ndiyan goo maskira dan.

Maskugol teppe den

Baawo dun hino waddii maskugol hoore teppe den gila ka hoore kolli haa ka holbundere.

E hoore dun kadi hino wađđii yo on tigi maskir
teppere ñaamere nden junngo ñaamo ngon, peppere
nanere nden junngo nano ngon hara kadi ko ñaamal ngal
o adori e hoore nanal ngal.

SARTIIJI SELLUGOL SALLIGI ON Laffbinangol Alla ka annuyee

Hino waddii yo tawu ko fii Alla salligani daa wonaa fii godđun goo, wano yiingo e ko wonaa.

Rewnindirgol ngol

Hino waddi maa lootugol seeso maa ngon taho, ɓaawo dun lootaa junngo maa ńaamo ngon hikkinaa don nano ngon, on tuma maskaa hoore maa nden, maskaa koyngal ńaamal ngal hikkaa don nanal ngal.

Jokkindirgol ngol

Jokkindirgol lootugol tere den hino waddi hara tayindiraali e mbaadi ndi tawata teral aranal ngal yooray ko adii on tigi fuđdaade hikkungal don ngal.

Salligagol kañun tigi

Hino waddi maa salliganagol hoore maa, ko godđo goo salligay maa kon dagaaki fannii hida waawi salliganaade hoore maa.

Waasude wađugol salligii on e hoore ko harmi

Wano si tawii hara salligii on lorray lorra taway ka dagaaki ka on tigi ukka hoore mu'un e makka, maa hara salligagol ngol addanay on tigi huutorgol jawdi ndi jeyaa hara jooma mayri newnaa, maa hara salligagol ngol adday yo on tigi huutor miranji kanje e kaalisi, si tawii

hara himo anndi hino harmi ɓaawo on tuma dñun haray anniyagol salligii on fii Alla.

Laabugol ndiyan dan e laabugol nokkeeli selligetee di din

Laabugol ndiyan dan (tawugol dan jilla)

Ndiyan salligetee dan dan hino waddii yo tawu wonaa jillu dan, wano ndiyan pompiiji wonaa di e huutoreede ka nder cuudi din maa ndiyan candi maa maayo, wonaa yo tawu ko jillaa dan, wano ndiyan fuuñe maa ndiyan mango e ko nanndi e mu'un.

Ittugol heedooode nden

Hino waddii Ittigul kala huunde haday nde hewtugol ndiyan dan ka ɓanndu e nder tere selligeteede den.

PIJI BONNAY DI SALLIGII DIN

Ko woni din ko, coofe, beppe, ittugol henndu, daanagol e kala ko ittata hakkille wano faddegol e sulugol e besungu.

LONNGAL NGAL

Goddo hino hatonnjini e lootagol lonngal tuma o tuuniri gooto e dñi piiji wonu dñi e arude do:

1.Janaaba on, ko addata dñun:

a).Ko yaltugol maniyyu.

b).Rendugol e suddiido emmbere wirnagol sawru ndun hay si tawii maniyyu on yaltaali, si dñun doo non wadii haray lootagol ngal hino fawii ëe dido non.

2.Fiilayeeru: Ko woni dñun ko si tawii yíiyán fiilayeeru ndun yaltii, ko woni ñan non ko yíiyán ñan suddiido yi'ata e nder lewru bee.

3.Bsungu: Dun kadi ko si tawii yíiyán ñesungu ngun yaltii, ko woni ñan yíiyán ko yíiyán ñan suddiido yi'ata sabu jibinngol fewndo o jibini maa ñaawo mu'un.

4.Al Istihaada: Ko woni dñun ko si yíiyán istahaada ñan yaltii, ko woni ñan yíiyán doo kadi ko kala yíiyán yaltu ñan e rennga suddiido hara wonaa yíiyán fiilayeeru, wonaa ñesungu, wonaa barme maa temmeere.

5.Meemugol furee: Dun kadi hino wadira sabu meemugol furee, tuma o ñutti few ko adii o fewneede.

Ko honno lonngal lootortee?

Lonngal hino mari mbaadiiji didi:

Lonngal jokkondirgal: ko woni ngal ko yo'a lootu hoore nden e daande nden fow, hikkaa ñon senngo

ñaamo ngon, baawo ḫun lootaa senngo nano ngon fow, ka lonngal jokkondirgal doo fuddorgol lootugol hoore nden tun yonay baawo ḫun lootiraa ɓanndu heddii ndu ndun no faalira daa non.

Didabāl ngal: ko lonngal mutugol

Ko woni ḫun ko ukkugol ɓanndu ndun fow e nder ndiyān nde wootere e mbaadi ndi tawata ɓanndu ndun fow loototo si tawii on tigi mutii.

Sartiji sellugol lonngal ngal

Kala ko sartinaa ka salligii hino sartinaa ka lonngal immorde e annuyee laabudo fii Alla, wata lonngal ngal naadu on tigi e ko harmi, rewnindirgal ngol (ka lonngal rewnindirtee ngal tentinii fuddorgol seeda e hoore nden e hoore ɓanndu heddii ndu ndun, lootanagol hoore mu'un, laabugol ndiyān dan e tawugol wonaa jillaa dan e ittugol ko heedata ndiyān dan e ɓanndu ndun. Ko goonga non jokkindirgal ngol sartinaaka doo.

Toħbere

Lonngalji waddii di ka sari'a lislaamu din salligagol hino yona de foti ko lonngal waddii ngal maa ko yidaa ngal, wano lonngal janaaba, lonngal fiilayeeru, longal istihaada e lonngal meemugol maydo, lonngal fii juma e lonngal fii julde e lonngal fii horminangol Hajju e Umra.

Si tawii non lonngalji buy hawtondiranii mo, lootagol lonngal gootal ngal yonay fii luttude den.

TAAMAAMUYEE ON

Hiða hanndi e taamamuyee si tawii a tayiraama gooto e tayreeji taway di hiða hatonnjini e mu'un salligii hara a maraa ndiyan ko salligo daa, maa hara hiða heþi gooto e tayreeji taway di hino hatonnjini e lonngal hara a maraa ndiyan ko looto daa, on tuma haray hino waðdi maa taamagol lonto salligii on si tawii tayre heþunde ma nden ko nde salligii gaynata ittude, taamo daa lonto lonngal ngal si tawii tayre maa nden ko nde lonngal ittata.

Ko men faandii e (a maraa ndiyan), wonaa anngal ndiyan ðan tun, ko woni tun ðun hino mofti e si tawii hara ndiyan ðan hino woodi kono huunde hino ton haday nde huutorgol ðan, on tuma haray taamagol ngol hino waddii e nder dii nokkeeli wonu di e arude doo:

1.Si tawii hara ndiyan yonay ðan fii salligii alaa e nder huunde salligantee nde.

2.Si tawii ndiyan hino woodi, kono hara huutorgol ðan hino Harman maa, wano si tawii ko goddo goo jeyi ndiyan ðan e piyude misal o faalaaka yo goddo huutor ðan.

3.Si tawii a hulanii hoore maada donka, maa aaden mo fii mu'un aanin maa tawyado ko'e maa jeyaa, wano þeyngu maa maa þeynguure maa nden, hay mummutteeji maada tawaydi hiða hulanii fii mu'un din.

4.Si tawii huutorgol ndiyan ðan hino waðdi maa hara wonaa e salligii on maa lonngal ngal, wano laððingol

juulirde nden maa wuppugol conci din maa labbingol banndu ndun fii julde nden.

5.Si tawii a hulanii hoore maada lorra huutorgol ndiyan dan ka lonngal maa ka salligii sabu tawde huutorgol dan memminante nawnare maa 6eydane nde maa neebinay ndikkugol nde.

KO HONNO TAAMORTEE?

- 1.Ko yo a anniyo wonnde taamagol ngol ko fii Alla.
- 2.Tappiraa newe maa den leydi ndin, e hoore mbulaari maa hayre maa koccu maa fetere newfunde, laawol gootol, meemugol leydi ndin tun non yonataa hara wonaali tappugol.

- 3.Mowliraa yeeso maa ngon nder newre juude maa den, tiinde nden non ka itti don ko gila ka sukundu ndun itti don, ka senngo ley yi'e mbaybaykooji din, cende den didi non ko emmbere yeoso ngon, hino waddi non ka maskugol yo tawu ko ka dow o iwri o yaari ka ley.

4. Maskiraa nder newre
maa ñaamere nden e hoore
newre maa nanere nden,
fuddoro daa ka hunyere
junngo yaaraa ka hoore kolli.

5. Maskiraa kadi nder
newre nanere nden hoore
newre ñaamere nden, wano
wadirno daa ka newre
ñaamare kon.

Toobbere: Ko adii taamagol ngol hino waddii on tigi
ittugol kala ko heedata tere masketeede den e
taamaamuyee on, wano hurunndaare e sifa mu'un.

Sartiji sellugol taamaamuyee on

Kala ko sartinaa ka salligii hino sartinaa kadi ka
taamaamuyee, kala ko tawata hino yaadi e taamagol ngol
hay jokkindirgol ngol. Wano tawiri kadi hino waddii yo
tawu ko taamortee kon ko laabu ḍun wonaa jillaa ḍun ko
sellataa taamoreede, wano mbullaari jillundi e ndoondi.

**TIMMOODE SARTIIJI SELLUGOL JULDE
NDEN E NDADUDIIJI MAYRE ON**

En yewtii fii sarti arano on ka julde, ko on non woni laabugol e tayre nden, doo non en yewtay fii sartiji heddii di din e ndadudiiji majji on:

2.Ko naatugol waghtu julde nde faala daa juulude nden, ko woni waghtu fii julde subaka nden ko gila ka fajiri on feeri don haa ka naange ngen fudata don, ko woni kadi waghtu fanaa e Alansaraa ko gila ka jawal haa ka mutal naange, ko woni kadi waghtu fii julde futuroo e geeye den ko gila ka naage ngen muti don haa ka tummbere jemma.

3.Ghibla on: Hino waddi maa kadi fewtugol Ghibla on hara hiða juulude, ko woni ðun non ko suudu Kaaba ndun Makka.

4.Yo tawu nokkuure ka juulataa ðon ko dagii nde wonaa jattaande.

5.Hino waddii yo tawu nokkuure ka tuggataa tiinde maa nden hino laabi, e yo tawu kadi ko leydi maa ðun ko ndi fudini kon hara wonaa ko ñaametee kon maa ko wattettee kon, ko þuri moyyude kon non ko yo a sujju ka hoore leydi, ko þuri leydi ndin fow kadi moyyude ko mbullaari iwundi ka ghaburu seyyidunaa Alhusaynu (a s).

Baawo pellet hino fillaa e Imaamu Saadighu (a s) wonnde þe maakii: (Hari o marii seeda e mayri fii julde makko nden, e wonnde hibe maaki: (Pellet sujjugol e hoore mbullaari iwundi ka ghaburu seyyidunaa Alhusyanu (a s) yuldintinay heedoojeeji ðin jeedidi.

6.Hino waddii kadi yo tawu conci juulaydo on hino laabi (wonaas soðu di), dagii di (wonaas jattaa di), wonaa yo tawu kadi ko iwudi e tere jiibe soðudo (ko faandaa e ðun ko wonaa yo tawu ko sanñaa di maa moyyiniraa di guri maa leebi mummunte soðudo, wano bare e girayngil, maa jiibe maa ko hirsaa hara wonaa e hoore sari'a on, wonaa kadi yo tawu ko iwu di e tere mummunteeji di teemu mu'un harmi wano sari e buuto, wonaa kadi yo tawu ko conci weluuru mo jillaaka maa kanje fii worþe þen.

NODDINGOL NGOL E DARNUGOL NGOL

Noddingol ngol e darnugol ngol hino yidaa yidannde tentinaa nde, tentinii worße ßen, tentinii ka julde futuroo e geeye e ka subaka, ko darnugol ngol buraa tentineede fii mu'un.

Ko honno noddinirtee?

- 1.Allaahu Akbar (laabi nayi).
- 2.Ashadu an laa'ilaaha illalaahu (laabi didi).
- 3.Ashadu anna Muhammadan rasulullaahi (laabi didi).
- 4.Hayya ala Salaati (laabi didi).
- 5.Hayya alal falaahi (laabi didi).

(1) Seeditagol fii wilaaya seyyidunaa Aliyya on tawaaka e geße noddigol ngol wonaa darnugol ngol, ko woni tun addugol mo hino yidaa sabu ko Imaamu Saadighu (a s) maaki ka nder deftere Ihtijaaju: (si tawii goddo e mo'on seeditike wonnde reweteedo e hoore goonga alaa si wonaa Alla, e Muhammadu ko nelaado makko, yo on tigi wi'u (Aliyyun amiral muuminiina). Kulaynii kañun kadi hino fillii e tuugannde makko eggude e Imaamu Saadighu (a s) wonnde hibe maaki: Ko menen woni arennde yimbe suudu ndu Alla ɓanti fii mu'un, inde amen ɗen, pellet ɓaawo o tagii kammuji ɗin e leydi ndin, o yamirno yo noddowo noddu, o noddii (Ashadu an laa'ilaaha illalaahu) laabi tati, (Ashadu anna Muhammadan rasuulullaahi) laabi tati (ashadu anna Aliyyan amiral Muuminiina hagghan) laabi tati.

- 6.Hayya ala khayril amali (laabi didi)
- 7.Allaahu Akbar (laabi didi).
- 8.Laa'ilaaha illalaahu (laabi didi).

KO HONNO DARNIRTEE?

- 1.Allaahu Akbar (laabi didi).
- 2.Ashadu an laa'ilaaha illalaahu (laabi didi).
- 3.Ashadu anna Muhammadan rasulullaahi (laabi didi).
Ashadu Anna Aliyyan waliyyullaahi (laabi didi).
- 4.Hayya ala Salaati (laabi didi).
- 5.Hayya alal falaahi (laabi didi).
- 6.Hayya ala khayril amali (laabi didi)
- 7.GHad ghamati salaatu (laabi didi)
- 8.Allaahu Akbar (laabi didi).
- 8.Laa'ilaaha illalaahu (laawol gootol).

JULDE NDEN E KO HONNO NE JUULIRTE

Baawo nde sartiji julde nden fow timmi ebbindano fuddagol julde nden.

Annuyee on:

Anniyo daa julde nde faala daa juulude nden, ko anniyagol firi ko: ko yo'a wadu ka hakkille maa wađugol golleeji nden julde ɓattor dun Alla, e piyude e misal si tawii hida faalaa juulude julde subaka nden, a anniyoto wađugol golleeji julde subaka nden ɓattor dun Alla, ko wano non kadi anniyortaa julde fanaa nden maa alansaraa maa futuroo maa geeye, hotonnjinaa non yo'a wowlu annuyee on.

Ko goonga hino haani ka udditaa bernde maa nden fewtinaa hakkille maa den e julde nden, Alla seniido on hino daali: (pellet gomđimbe ɓen malaama. ɓen taway ɓe ka nder julde maňbe ko ɓe huňooɓe Alla). Muuminuna aaya: 1-2.

Habbiraango horminirgo ngon

Si tawii annuyee on lannii on tuma townaa juude maa den haa e mbaadi joopaa ndi e mu'un ka nder foto doo ndin, on tuma wi'a: (Allaahu Akbar), ko goo habbiraango doo wi'etee habbiraango horminirngo.

Toħħbere

-Hino waddii yo tawu janngugol habbiraango horminirgo ngol ko'e deenngal aarabu laabugal pos janngaa.

-Ko bee hito ngol feyyinee ka habbiraango horminirgo doo hay si tawii ko seeda ka tawata an on bête a nanay.

-Hino waddii kadi daragol feewa yet fewndo on tigi habbirta.

Jannde nden

Si tawii habbirkol ngol lanni, fuḍḍo daa janngugol suuratu faatiha on, baawo dun janngaa cortewol timmungol baawo makko (wano cortewol likhlaasi ngol).

Toħħbere:

Hino waċċii worbe ben fenñingol janngugol faatiha on e cortewol ngol, dun le ko ka darde didi arane julde Futuroo e geeye e subaka, kono fenñingol ngol fawaaki suddiib 6en.

Rukuu'u on

Baawo dun ruyyaa yeeso Alla seniido on e mbaadi joopaa ndi ka nder foto ndin. Wi'aa: Subhaana rabbiyal Aziimi wa bi hamdihi, maa (subhaanallaahi) laabi tati.

Hino waċċii ka rukuu'u:

1.Turagol emmbere taway nde hewtinay hoore golli din ka koppi.

2.Deyyinagol ngol ka rukuu'u.

Ko men faandii e deyyinagol ngol ko deyyingol tere den fenndo on tigi jantotoo fii rukuu'u on, on tuma bantaa hoore maa nden haa daro daa feewaa, wi'aa: Sami Allaahu liman hamidahu.

Sujjugol ngol

On tuma yahaa ka sujjugol, waċċaa tiinde maa nden e nder newe maa den e koppi maa din e hoore kolli koyde maa den ka hoore leydi wano tinndinira ka foto non, on tuma wi'aa: (subhaana rabbiyal a'alaa wa bi hamdihi) maa (subhaana laahi) laabi tati.

On tuma bantaa hoore maa nden joodo daa- wano woniri ka nder foto non- baawo dun sujjaas sujjannde didabere nden, janngaa ko jannguno daa ka nder sujjannde arane kon.

Dii piiji wonu di e arude doo hino waafdi ka sujuudu:

1. Deeyugol fewndo janngata on, wano dun yewtiranoo ka fii rukuu'u.

2. Yo tawu kadi nokkuure ka sujetee don toowitaa buri ka tere luttude den woni don (ko dun woni tere de on tigi haani waafude ka hoore leydi den fewndo o sujjata) buri emmbere kolli nani. On tuma immano daa darnde didabere nden, daro daa feewaa, janngaa faatiha e cortewol goo, wano wadirno daa ka nder darmde aranere non.

Ghunuutu on

Ka nder darnde didabere ko adii on tigi wadude rukuu'u on ko janngugol ghunuutu fewtira Alla seniido on toragol mo, e piyude misal:

(Jooma amen wata a ooñu berde amen ñen baawo nde fewnu daa men, okkor men yurmeende immorde ka maada, baawo pellet ko an woni dokko on), (yaa an Alla okkor men ka aduna doo moyyere e ka laakhira moyyere, danndaa men lette yiite ngen), (juulaa e nellaado Muhammadu e beynguure maññe feewunde nden).

Si tawii a gaynii ghunuutu on, wadaa rukuu'u on banto daa haa feewaa wi'aa: (Sami Allaahu liman hamidahu), on tuma yahaa ka sujjugol, jussaa jujjande ñidi, wano gerduno daa ka darnde aranere non, si tawii a joodike baawo sujjande didabere nden tayyo daa.

Tayya on

Janngugol ko woni e arude doo
kon yonay fii tayya on, ko wi'ugol:

(Ashadu an laa'ilaaha illalaahu
wahadahu laa sariika lahu, wa
Ashadu anna muhammadan abduhu
warasuuluhu, Allahumma salli alaa
muhammadin wa aali Muhamadu).

Si tawii hiða juulude julde subaka
nden ko doo salmintaa.

Salmingol ngol

Ko yo a wi'u:

-Assalaamu Alayka ayyuha nabiyyu wa rahmatullaahi
wa barakaatuhu.

-Assalaamu alaynaa wa alaa ibaadillaahi saalihiiina.

-Assalaamu alaykun, hino yidaa kadi yo'a 6eyditu (wa
rahamatullaahi wa barakaatuhu).

Si tawii a wadii dun doo haray a
timminii julde subaka nden.

Teħħbere fii salmingol ngol

Salmingol ngol ko waddii dun e nder julde bee ko dun woni sakkitoode golleeji mayre on, ko salmingol ngol yaltinay maa e julde nden.

Si tawii non hara julde nden ko julde futuroo ħaawo kayre ko dardé tati nde mari, si tawii a gaynii dardé didi arane den e tayya on a salminta, ko woni tun a immoto addaa darnde tataħbere nden, wi'aa: (Subhaanallaahi wal hamdulillaahi wa laa'ilaaha illalaahu wallaahu Akbar) laawol gootol, ko ħuri moyyude kon ko laabi tati, hiða waawi kadi janngude faatiha on tun, hino waddii non suudugol jannde nden foti ko janngugol faatiha on subi daa kaa ko tasbihaatuji din.

On tuma wadaa rukuu'u sujjaajt sujjande didi wano feyyiri non, on tuma janngaa tayya didaħo on (sakkitoro on) e salmingol ngol, ko nii julde futuroo nden lannirta.

Julde fanaa e alansaraa e geey'e

Dee doo julde ko dardé nayi mari, doo non si tawii tayya arano on lannii a juulay dardé didi e nder darnde kala e majje hara hiða darii wi'aa: (Subhaanallaahi wal hamdu lillaahi wa laa'ilaaha illalaahu wallaahu akbar) maa janngaa faatiha wano yewtir den fii mu'un dow doo, on tuma ruvyyaa sujjaajt sujuudeej didi salmina, on tuma haray a timminii dardé nayi, ko den woni julde fanaa nden maa alansaraa on maa geey'e den.

Julde jamaa nden

Julde jamaa nden ko yidaa ḍun, hinde mari mbarjaari moolanaa ndi, hino fillaa e nelaado Alla on (s a w) wonnde hiße maaki: (Darnde wootere nde gomdindo juulida e Imaamu hino moyyi ɓuri guluuji teemedere diinaaru di o ittata sadaka o jonna miskimbe ɓen, sujuudeere kadi nde gomdindo sujjitata e Imaamu on hino moyyi ɓuri rindingol daade guluuji teemedere).

Piji bonnay di julde nden

1.Si tawii julde nden mankinii sartiji tawaadi e mayre goo, wano si tawii o julii ko aldaa e laabål, maa ko aldaa e surror ḍun (wano si o juulii hara himo ɓortii conci makko din).

2.Tayre njanere nden e tosokere nden, ko faandi den non e tayre njanere nden ko kala tayre wađdinay nde lonngal, wano fiilayeeru, istihaada e ɓesungu, ko faandi den kadi e tayre tosokere nden ko kala tayre bonnay nde selligii, wano ittugol henndu maa soñe.

3.Yeyítagog ɓanndu ndun fow iwa e ghibla on foti ko'e hoore tewaare maa saahagol maa doole.

4.Tewagol yewta hay si tawii ko laabudda, si wonaa janngugol alghur'aana e jantagol innde Alla e annabijjo on (s a w), e toragol Alla e jaabagol salmina ngo.

Julde ɗuytaande

Si tawii hellifaado setike yahii e leydi hara wonaa e leydi ndi'o hodí e mu'un ndin (emmbere kilo meter 46 yahugol e artugol) haray ɗuytugol julde nden hino wađfii mo ka julde Fanaa, Alansaraa e geeye (ko woni

dun ko on tigi juulay dee julde doo fow julde bee darde didi wano on tigi juulirta subaka non doo e darde nayi.

Sikkeiji taway di hino mari jittannde di bonnataa julde nden

Si tawii juuloowo sikkitike e nder julde de darde nayi den, ko dii alhaaliiji doo:

Noone sikke on	Naawoore makko nden
1.sikkitagol hakkunde darde didi e darde tati (ko woni dun o anndaali ko darde didi o juuli kaa ko tati) baawo nde'o gayni janngude ko janngetee ka sujuudeere didabere kon (tuma o gayni janngude subhaana rabbiyal aalaa wa bi hamdihi on) ka sujjannde aranere ko adii immagol ngol	O waday wonnde ko'e darnde tatabere nden o woni (ko dun woni o waday darnde nde'o sikkitii e mu'un nden darnde tatabere), o immo o adda darnde nayañbere, si tawii o salmini o immoto o adda darnde o jannga faatiha tun o suuda o tayyoo o salmina
2.Sikkitagol hakkunde darnde tatabere nden e nayañbere nden e nder nokku wonudo woo.	O waday wonnde ko nden don woni darnde nayañbere nden, si tawii o salminii o immoo o adda darnde o jannga faatiha wano feyfiri non maa juula darde didi wonndude e faatiha on ka'o joodii don o suuda, o tayyoo o salmina.

Noone sikke on	Ñaawoore makko nden
3.Sikkitagol hakkunde darde didi e darde nayi tuma on tigi gayni janngude ko jangetee ka sujuudeere sakkitore kon ko adii immagol ngol.	O wañay wonnde ko'e darnde nayañbere nden o woni, si tawii o salminii, o juula darde didi hara himo darii o jannga faatiha o suuda, on tuma o tayyo o salmina.
4.Sikkitagol hakkunde darnde didañbere nden e tatañbere nden e nayañbere nden tuma on tigi gayni janngude ko jangetee ka sujuudeere sakkitore kon ko adii immagol ngol.	Ko yo o wañu ko'e darnde nayañbere nden o woni, si tawii o salminii, o juula darde didi hara himo darii e darde didi hara himo joodii, hara kadi ko darde ñe o darii e mu'un ñen o fuddori.
5.Sikkitagol hakkunde darnde nayañbere nden e jowañbere nden ñaaowo janngugol ko jangetee ka sujuudeere sakkitore kon ko adii immagol ngol.	O wañay ko'e darnde nayañbere nden o woni, si tawii o salminii, o sujja sujuudu sahawi sujuudeeje didi.

Toħbe didi:

-Si tawii sikke hebika e nder julde nden hara wonaa dii yewtaa dii fii mu'un doo di bonnay julde nden.

-ñawndirgol sikkeji din geece yewtaa de den waddaaki, hino dagoo kadi ka on tigi taya julde nden; juula julde hesere.

**Sikkeji goo taway dī wadantaake yila e mu'un ka
nder julde.**

-Sikkitagol wonnde wadii gollal waddii ngal e nder julde nden hara on tigi feyyii ka ngal wadetee don (e piyude misal on tigi iwii e rukuu'u on yahii ka sujuudu)

ko adii kon fow..

Julde nden hino jeyaa e tugaale de lislaamu on mahaan
e hoore mu'un, hay ko kayre woni tugalal aranal ngal e
majje, ko kayre buri moyyude baawo liimaanu ngun, ko
kayre woni lasli lislaamu on e tugalal diina kan e yeeso
makka on, ko kayre nelaado Alla on (s a w) sakkii
wasiyaade fii mu'un, annabaabe luttuube ben kadi ko
kayre kambe kadi be sakkii wasiyaade fii mu'un, ko
juldo kadi ko adetee lannditeede fii mu'un nannde
darngal ko fii mayre, wano tawiri dun hino fillaa e
nelaado Alla on (s a w) e Imaamuube laabinaabe ben ka
beynguure maabbe, nokku ka be maaki e nder goddo e
majji: Kala saliido juulude julde mu'un nden e hoore
tewaare, haray o yaltii e diina lislaamu kan, e wonnde
hay e huunde alaa hakkunde keeferaaku ngun e liimaanu
ngun si wonaa julde nden, ko kayre woni jokkondiral
ngal hakkunde jiyaado on e jooma mu'un, ko kayre
anndintinta mo fii jooma makko.

On tigi hino haani toppitaade fii mayre, yettana nde ahadi, fewtina ɓernde mu'un nden e mayre, wattana yila e tottugol nde, timmina rukuu'uuji din e sujuudeeje den e golleeji mayre on fow, ɓaawo pellet si tawii nde jaɓaama dewe heddiide den jaɓete, si tawii nde jaɓaaka dewal goo hay e gootal jaɓataake.

dii fotooji doo ko wadiraa ko yo sonnaabe ɓen anndu ko honno sari'a lislaamu on daabiri ɓe ka wađugol hijaabu sari'anaado.

Rewro ngon

Hunorde nden	3
NDADDUDI NDIN	5
LASLIIJI DIINA KAN	5
1.TAWHIIDI ON	7
2.NUNDAL NGAL	8
3.ANNABAAKU NGUN	8
4.ALMAMAAKU NGUN	9
5.IMMUTAL NGAL	11
CALDI DIINA KAN.....	13
JULDE NDEN.....	15
SALLIGII ON	17
Lootugol yeeso ngon.....	17
Lootugol juude ðen	18
Maskugol hoore nden.....	19
Toðbere	19
Maskugol teppe ðen.....	19
SARTIIJI SELLUGOL SALLIGI ON	21
Labbangol Alla ka annuyee	21
Rewnindirgol ngol	21
Jokkindirgol ngol	21
Salligagol kañun tigi.....	21
Waasude waðugol salligii on e hoore ko harmi	21

Laabugol ndiyan dan e laabugol nokkeeli selligetee di din	22
Laabugol ndiyan dan (tawugol dan jilla).....	22
Ittugol heedoode nden.....	22
PIJI BONNAY DI SALLIGII DIN	22
LONGAL NGAL	23
1.Janaaba on, ko addata d'un:	23
Ko honno lonngal lootortee?.....	23
Sartiji sellugol lonngal ngal	24
Toħħere	24
TAAMAAAMUYEE ON	25
KO HONNO TAAMORTEE?	26
Sartiji sellugol taamaamuyee on	27
TIMMOODE SARTIJI SELLUGOL JULDE NDEN E NDADDUDIIJI MAYRE ON	28
NODDINGOL NGOL E DARNUGOL NGOL	30
KO HONNO DARNIRTEE?	31
Annuyee on:	32
Habbiraango horminirgo ngor	33
Toħħere	33
Jannde nden	33
Toħħere:	34
Rukuu'u on	34
Sujjugol ngol	34
Ghunuutu on	36
Tayya on	37
Salmingol ngol	37
Teħħere fii salmingol ngol	38

Julde fanaa e alansaraa e geey'e	38
Julde jamaa nden.....	38
Piiji bonnay dī julde nden.....	39
Julde dūytaande	39
Sikkeeji taway dī hino mari jittannde dī.....	40
Tobbe didī:.....	42
Rewro ngon	45